

Veckokronika från Sverige

Specialt meddelat denna tidning genom Svensk-Amerikanska Pressbyrå i Stockholm.

Svensk-amerikanerna få sitt betyg. — Ändtilligen tyckes värdepåståendet för återinflyttade svenskar få en lösning till allas belåtenhet. — Sverige har ej råd att utbilda flera ingenjörer.

Skriftställaren P. G. Norberg från Göteborg höll häromdagen ett föredrag i Svensk-amerikanska Sällskapet öfver svensk-amerikanerna därute ja, ja det är inte utan att ni rätt ofta är på tapeten här hemma, och här och en har sin egen uppfattning af er. Och det är inte utan, att jag i mycket delar den nysnämnda talarens åsikter. Sedan han redogjort för tillkomsten af den första svenska kolonien i Amerika New Sweden, Axel Oxenstiernas experiment, följer han de historiska händelserna upp till 1840, då han anser att själva emigrationens väldiga ström har sin källa. Det är dock, menar talaren, icke förr än 1840, då inbördeskriget var öfver, som denna emigrantström "bred och blev" välte sig utöfver den jungfruliga prärien, och så anslår han den svenska befolkning hvarmed vi gjort vår insats i den nya världens eröfrande, till inemot två miljoner. Talaren tror nog, att de mindre lysande öarna därute, skola understödja våra bemödanden att hämna den starka emigrationsströmmen, men han fruktar, att den i stället kommer att föras öfver till Canada. För min del vore det kärt, om man finge behålla svenskarna kvar i Sverige, och jag instämmer så fullkomligt med talaren, att vi icke kunna behålla de våra här hemma, genom att öfvertyga dem, att det är samre därute, utan emigrationen kan varaktigt hejdas blott därigenom, att vi öfvertyga folket om att det blir bättre hemma, inte bättre än därute, utan bättre än det varit.

Så skildrade talaren svensk-amerikanernas karaktär. (Här gäller hvad Socrates säger: "Mänska, känd dig själf.") Och skulle talarens iakttagelser icke slå in på Eder alla, så kanske en eller annan känner sig berörd för att inte säga träffadt. Han säger, att så fort vi uppsöka de platser, där svenskheten har sina hållpunkter och helgedomar, står oss en stark älderdömlig atmosfär till mötes (är det sant?) Med en pietet, som först verkar onaturlig och falsk, sedan rörande, finna vi det yverförm "fornnordiska af bevaradt, som vi här hemma längesedan förlorat, och nu blott minnas med ett litet själfironiskt leje." (Hvad säger ni om detta. Jag tänker det är bäst att ni kommer öfver i sommar, så ni får se, om talaren har rätt.) Vidare säger han, att för dem, som föddes i Sverige, är fosterlandet alltid det oförgätliga af allt. (Är det sant?) Men för deras i Amerika födda barn är det ett underligt, oförfärdigt sagoland. (Håller ni med om det?) Vidare påstår han, att svensk-amerikanerna är nykter. (Is that so? Ja, ja, jag bara frågar.) Arbetsaren, nöjd med sin lott, full af rörande fosterlandskärlek och i sin gammaldags naivitet oberört af våra dagars ondska. (Det måste jag så säga, att där fick ni er ett vackert vittor, det är allt bäst, att ni kommer hit och visar Ef, så vi få bedöma den saken på närmare håll.) Så talar han om svenskheten därute. Han menar, att densamma i närvarande stund är så stark i press skolor, kyrkor och organisationer, att den dag, då svenskheten skall ha storkort i Amerika, antagligen är mycket borta. Men det gäller att hålla en ständigt levande växel och samverkan i gång, innan vi vuxit i sär. Men så sa han något mera, som slog väldigt an på mig. Svenskens amerikansering, sade han, utmärkes af ompassningen till ett raskare tempo. Ja, det är så sant. Hvar och en som varit därute, vet nog, att han där måste tillägna sig en enda af större arbetsintensitet och arbetsglädje. Ja, det tror jag, var de viktigaste punkterna, men nog sade han mycket mer och många saker, som ni nog hört förut. Till sist fick vi här hemma ett mycket viktigt råd, att om vi vilja kvar-

hålla de återinvandrande amerikanska elementen hos oss, så finns därtill endast en möjlighet, nämligen den, att åstadkomma verkliga svensk-amerikanska kolonier i Sverige. — Bevara mig väl, hur skall detta tillgå? Vi ha hvarken "Sweet potatoes" eller corns eller Coney Island eller White cities eller free lunches eller — — —

Men hvad vi inte ha, kan vi väl få. Nu ha vi längtat och längtat efter att få se vår allmänt afhållne Arvid Åkerlind ibland oss, och snart randas den dagen, ty han gungar nu som bäst på den stora oceanens vågmassor och när detta brev kommer er tillhanda, står han säkert ibland oss. Då kunna vi med hänförelsens värme utbrista, att "vintern rasat ut bland våra fjällar" och att "våren är kommen". Ja "upp Amaryllis, vakna", ty "fjärilen vingad syns på Haga". "Sjung, sjung", "Öfver skogen öfver sjön", ty "nu är det vår" och den starka representanten af "Ljusets riddarvakt" kommer åter, om ej för att "höja sångarfanan", så, hvad mera är, för att utvalkmas af väntande vänner. "Hvem är, som ej vår broder minns", och icke räknar dagarna, som för oss allt närmare det glada efterlängtda återseendet stund!

Ja nu har man påsklof här hemma. Ja, det vill säga skolbarnen och riksdagsgubbarna, och det behöfs nog, för efter påsk tänker jag båda dessa institutioner få rätt mycket att göra. I en till riksdagen afgifven proposition föreslår regeringen, som det förjuddes, bland annat en ändring i värnpliktslagen, afsead att bereda befrielse från värnplikten i vissa fall för återvandrande emigranter. Enligt förslaget får sålunda afven den äga att tillgodogjuta frikallelse, som från riket aflyttat till land inom främmande världsdel och därefter åter hit inflyttat dock under vilkor att aflyttningen icke skett i strid med då gällande forskrifter om utvandring, att han under det år han återinflyttat fyllt minst trettio år, samt att minst tio år förlutit från aflyttningen till återinflyttningen. På nu se hur denna proposition kommer att behandlas. Ha gubbarna haft en glad hauber påskvecka, går nog allting väl med denna proposition och öfriga trettio, som här ligga på lager.

Har ni hört så gale? Sverige lär icke ha råd att utbilda flera ingenjörer? Hvad kan väl detta bero på? Inger har ännu kommit på den idén att sätta p för prästar och läkare. Dessa ha hittills fått fritt utbreda sig, ty prästerna ha ju sin sysselsättning öfver och under jorden och läkarna sin praktik till enbart jorden. Men somliga äro nog rädda för att ingenjörerna skola bli oss allt för öfvermåktiga, ty som man vet ha de redan börjat inkräkta på världens fyra element: Jord, vatten, eld och luft, och i så fall, hvar skola vi andra stackars dödliga ta vägen? Så det kan nog ligga litet riktighet i ett sådant påstående att Sverige icke har råd att utbilda flera ingenjörer än de som kunna utbilda i den gamla Tekniska Högskolan. Så någon "My" står i vida fältet, om riksdagen kommer att bevilja anslag till.

A. L. R.
Stockholm den 10 april 1909.

Det var den andre han var rädd för!

En gammal irrländare, som nyss tillfrisknat från en allvarsam sjukdom, mötte prästen i församlingen, hvilken hade varit tillkallad för att ge honom nattvarden, då han trodde att hans sista stund var nära.

— Nej se Pat, utbrast prästen, tänk att du kom på benen igen! Det kunde vi aldrig tro; du hade allt en svår tid.

— Ja, pastorn, det hade jag visst det.

— Kände du dig inte rädd för att möta din skapare, när du stod så nära gravens port?

— Nej då, det inte minsta, pastorn, svarade Pat; det var den andre herrn jag var rädd för.

ETT PAR ORD TILL FÖR-SVAR FÖR OPTIMISMEN.

Af Professor O. E. Lindberg.

Frågan: optimism eller pessimism som världsåskådning är en alltigenom allvarlig sak. Detta visar bäst buddhismen och andra orientaliska religions- och tanke-system.

Äfven i Europa har, som bekant, den orientaliska pessimismen fått en efterklang hos sådana berömda män som Schopenhauer och Hartmann.

Den förre utbrister på ett ställe: "Denna värld, denna tummelplats för kvalda och ångst-uppfyllda väsenden, hvilka blott därigenom äga bestånd, att det ena förtär det andra — hvarest därför hvarje rivande djur är den levande gravens för tusen- och andra och dess själfupphållelse innebär en kedja af martyrdödar — hvarest därför i och med utvecklingen af kunskapen förmågan att känna smärta tillväxer — hvilken värld därför i människan när sin höjdpunkt, som är desto högre, ju mera intelligent hon är — på denna värld har man anpassat optimismens system och sökt uppvisa henne som den bästa af alla tänkbara. En sådan absurditet är skärande."

De sista orden äro särskildt riktade mot Tysklands största idealistiska tänkare, Leibnitz, som i ett särskildt arbete om "Guds godhet, människans vilja och det ondas ursprung" bemödat sig att bevisa, att den värld, som existerar, är den bästa möjliga.

Äfven den andra af de två nämfnda pessimistiska tänkarna, nämligen Hartmann, uttrycker sig i dystra ordalag om denna världen, som han finner öfvermåttan eländig. Lifve betraktar han som ändamålslost och dess smärta större än dess glädje. Han går så långt, att han påstår, att mänskligheten, blott hon får ögonen tillräckligt upp öfver sitt elände, skall börja arbeta på att förörta världen genom att afhålla sig från att föröka sig — en praktik, som, dessvärre, ehuru af vida lägre bevekelsegrunder, redan är i full gång, åtminstone i de större världsstäderna.

Det kan också icke nekas, att för man icke med Byron sjunga:

"Tänk om det ges bortom vår mörka strid,
Som vise trott, ett själars gyllne land!"

så torde de citerade pessimistiska filosoferna få rätt i mångt och mycket.

Emellertid är det ett och annat, som, äfven fränsadt denna högre synpunkt, är ägnadt att stödja tron på den moraliska optimismen.

Man kan väl tala om arfsynd i meningen af ett slags "ärlig belästning". Och naturen själf är ovedersägligen egoistisk och uppställer själfbevarelsesdriften såsom en af sina första lifsbetingelser. Men om i bemärkelsen af afisktligt elak är hon icke annat än genom specifik, medelst något slags kultur förvärfvad karaktär.

Det torde vara svårt att uppvisa, det ett djur skadar ett annat eller en människa utom af den anledning att det vill skaffa sig föda eller emedan det ser något skadligt eller en fiende i den anfallna varelsen.

Mänsklighetens historia vittnar på flera sätt om att denna innerst hyllar världsoptimismen och tror på, att både mänskölivet och naturen till sitt ursprung äro goda. Jag tänker bland annat på en hel del sagor och signor.

Vittna icke redan bibelns första blad härom? Lefde icke Adam och Eva lyckliga tillsammans med de vilda djuren i Paradiset? Ja, till och med Noah kan taga till sig i arken alla slags djur, utan att man hör talas om någon osämja, strid eller fiendtlighet mot honom.

Och för öfvergå från primitiva tider till kultiverade perioder, så förtäljer ju en liten fin kinesisk saga, hurusom en orm, hvass sår en man läkt, kom tillbaka till honom med en pärla i munnen. Hvernär icke hört talas om Androkus och lejonets tacksamhet? m. m.

Och hvarför förbigå vår egen tids signor? Jag läste för icke så länge sedan, om en turist,

som tämt en tiger som en trogen hund, hvilken med uppföring af sig själf räddar sin herres lif. Historien är åtminstone möjlig.

Sarah Bernhards giftiga husorm, hvass död hon såges hafva sörjt, gör äfven hvad han kan för att bestyrka sanningen, att naturen väl är egoistisk, men icke ond i detta ords strängaste mening.

Detsamma skulle aldeles säkert kunna sägas om människonaturen, därest denna icke hade det onda delvis medfödt som kulturarf. De rätt många individer, som ända från födseln röja en god och ädel sinnesart, kunna ju å andra sidan hafva ärit äfven denna, men vissa fall tyda på, att vi här hafva att göra med natur, som lyckats i hufvudsak undgå kulturlifets dåliga inflytelser.

Den kompakta och rysansvärda massan af fysiska och andliga lidanden, af synd och last, hvar öfver de pessimistiska filosoferna med rätta klaga, är sålunda, så blodig den än förekommer oss, något sekundärt: födslosvänder för frambingandet af den sanna "öfvermånniskan" af äkta etisk halt och för "ett rike, som icke är af denna världen".

Till en sådan optimistisk syn på världsloppet mafar oss också den högtid, Julen, som af oss fräas ärligen. Ljusare och skönare kan icke en sådan syn träda oss till mötes än i den samskyldiga etiska öfvermånniskan, som förbedades af Bethlehems stjärna, och hvass enda heliga lifsmål blef att lära människorna, huru de skulle kunna bortarbeta det största onda, nämligen synden, och vinna det högsta goda: oegennyttigt lif för sanning och rättfärdighet.

Advokatens samvete.

Den unge, ärlystne advokaten höll konsultation i häktet med sin klient, som var anklagd för att ha tillgripit en velociped.

— Ja ja, ja, uttrade han lugnande, naturligtvis inser jag, att ni inte har tagit någon bicykel. Om jag ett enda ögonblick kunde tro, att ni var skyldig, skulle det inte falla mig in att åtaga mig er sak. Belackarne må prata, men visst är, att det finns män med samvete bland oss advokater. Ja, den egentliga svårigheten ligger förstås nu i att bevisa, att ni inte stal maskinen, och det skall jag nog ställa om, nu när jag är fullkomligt öfvertygad om er oskuld. Lämna ni lugnt det hela åt mig, och säg inte ett ord själf! Ni kan ju betala tio dollars nu, och resten...

— Tio dollars! utropade den anklagade förtviflad. Hvarför säger ni inte tusen med ens? Det kunde jag betala precis lika lätt, jag eger inte en cent.

— Inte en cent?

Advokatens min blef hård.

— Nej, det är dagens sanning, och inte vet jag, hur jag skall få tag i några heller.

Advokaten mörknade till i likhet med ett åskmoln. Men plötsligt sken han upp:

— Godt, sade han i godmodig ton, jag tycker om att bita hederligt folk i nöden. Nu skall jag tala om för er hvad ni har ut görå. Jag skall hjälpa er ut ur den här klämma genom att fastslå er oskuld, och så låter jag det vara jämt, om ni skickar hem den där bicykeln till mig — jag behöfver just en sådan.

Likhet.

Ungkarlen.

— Jag hade alltid tänkt mig att när två människor hafva varit gifta några år, så skulle de slutligen till en stor del få samma tankar. Är det så?

— Ja, alldeles riktigt. T. ex. Nu tänker min hustru på hvad hon skall säga mig, då jag kommer hem, och precis detsamma gör också jag.

HUSELEDES ÄR DETTA.

Vi gifva ett hundra dollars i belöning för hvarje full af lister, som ej kan betas med HALL'S CATAPLASM. Vi underkänna hafva känt P. J. Cheney till hederligt i alla affärstransaktioner och i hvar hederligt i stånd att uppfylla hvarje öfverlåtelse, hvilken framtiden ålägger sig. Väst & Teal, Wholesale Druggists, Toledo, O. VALDINO, KNOX & MARTIN, Wholesale Druggists, Toledo, O. HALL'S CATAPLASM tagas i bruk och verkar direkt på blodet och systemets störningar. Pris för pr. flaska. Säljes hos alla apotekar. Rekommendationer skänka fritt. HALL'S PAINLESS PILLS äro de bästa.

FÖNSTRET.

Af Charles Beaudelaire.

Den som blickar ut genom det öppna fönstret, ser aldrig så mycket som den, hvilken betraktar ett stängt fönster.

Det finns ingenting djupare, ingenting hemlighetsfullare, ingenting fruktansvärdare, ingenting mörkare, ingenting mera blandande än ett fönster i ljusken. Hvad man kan se på ljusa dagen, är åtminstone mindre intressant än det, som försiggår bakom en glasruta. I detta svarta eller strålände hål, lever lifvet, drömmar lifvet, lider lifvet.

Bakom det böljande lifvet för dagen ser jag en äldre, redan böjd gammal dam, hvilken alltid sitter lutad öfver sitt arbete och aldrig går ut. Ur hennes anletsdrag, ur hennes dräkt, ur hennes rörelser, ur nästan ingenting har jag sammandiktat denna dams historia eller hennes saga, och då och då har jag berättat den för mig själf under tårar.

Hade det varit en gammal fattig man, så hade jag diktat ihop den med samma lätthet.

Kanske skall man säga mig: "Vet du också, om denna saga är sann?" Hvad gör det hvad hon är, om det blott hjälpt mig att leva och att känna att jag är och hvad jag är.

SENTENSER.

Den största klokhet begår mången i sin dumhet, men den största dumhet i sin klokhet.

Det är mycket beklagligt, att de som bäras till grafnen icke kunna höra hvad deras vänner säga om dem under vägen. Det skulle kanske hafva gjort mycket i deras lif annorlunda.

En tröst har den rike grigiboken, som aldrig skänker något till de fattiga: den, att om han själf vore fattig, skulle man inte ge något åt honom heller.

Det är bättre att skänka ett osäkert vigillansgeni tio kronor än att låna honom hundra. Den som lånar kommer förr tillbaka än den som får.

Männens största svaghet är hans hustrus tårar, men kvinnans största svaghet är hennes leende.

De unga flickorna tänka i början af sin kärlek alldeles för godt, men i slutet alldeles för illa om sina älskare.

Då ett misskändt geni icke längre är misskändt, märker man vanligtvis, att det inte heller var ett geni.

"Det är egentligen ett missfoster", sade en dvärg till en jätte.

Om fransmännen vore äkta republikaner, hade de blott haft en första republik.

Nedrigt.

— Du, den här paraplyen har jag haft i tre år.

— Då tycker jag verkligen, det vore på tiden, att du återlämnade den.

Hvarje sak kan tydas på två sätt.

Anna: Hur har du det på din nya plats, Maria?

Maria: Ah jo, man får riktigt god mat, men mitt herrar-skap är bara så girigt. Om vintrarne reser de till södern hara för att spara in bränslet...

Gamla historier.

— Gör ni era vitzar själf?

— Ja, det gör jag.

— Men då måste ni vara mycket äldre än ni ser ut.

Han var själf oskyldig

Fadern: Hvems skull är det, att du icke är mera framstående i din klass?

Sonen: Kamraternas.

Fadern: Hur så?

Sonen: Jo, de är mycket flitigare än jag.

Antingen Ni tuggar det eller snusar det, skall Ni tycka om den rika, fina aromen af

Copenhagen Snuset

Om COPENHAGEN-snuset icke finnes i butiktarna i Eder grannskap, vill vi sända Eder en Båx vi i emottagandet af 10c.

National Snuff Co., Limited

900 ST. ANTOINE STREET, MONTREAL

HVARJEHANDA.

— Fritz är verkligen aiskyvärd. Fastän jag skrivit till honom med hvilken varm, långtansfull kärlek jag väntade honom, kommer han ändå inte till mötet! Om jag åtminstone hade träffat någon annan treflig herre! sa' flickan.

— Är det inte bra besynnerligt här i världen ändå. Somliga do af kolik, som de fått af nötkött, och andra leva af nötkött, som de fått af ko-lilik! sa' filosofen.

— Om måndag, mina herrar, tänker jag, att jag slutat med förståndet och möjligen hunnit till förnuftet, sa' professorn i logik.

— Sovfer du, d'et enögda spektakel? sa' sjömannen, försökte trada tråd i nälen.

— Det var det latteste blekansikte jag någonsin sett — han sitter och går, sa' indianen, när han första gången såg en velocipedkäre.

— Men Carolina, hör du inte, att mamma sa', att hon ville ha levande fisk! Och ändå står du och skär hufvudet af torsken! sa' lille Emma.

— Illa sitter du, men du kan också tala om det, sa' gubben till grisen som fastnat i gårdens gård.

— Adolf, i eftermiddag kommer herr Anderson och anhöller om vår Amelias hand. Men glöm icke min skatt, att taga händerna ur byxfickorna, då du ger barnen din välsignelse, sa' fru Hoss.

FEM ACRES FARMAR vid JACKSONVILLE, Florida, för \$75 00 styck, med \$ 3 000 Abtastning i månaden. Jacksonville Development Company, Jacksonville, Florida.

'Badger' Maskinen på Hjul

är farmarens nyttigaste apparat

Den kan lättigen transportera från plats till plats, hvarsteden arbetet skall göras. Den är alltid färdig att sätta i gång. Har en tredjedel så många delar som andra maskiner och är så lättanvändig att enhver kan sköta den. DEN ÄR "HOPPER COOLED" OCH KAN IKKE FRYSA SÖNDER.

Tagn rör, rörliga eller krassar att rosta eller trycka. En maskin som man kan lita på i alla väderförhållanden — en arbets- och pålitlig apparat. Vi fabriera och stadgarande, transportabla och semi-transportabla maskiner från 2½ till 80 hästkrafter. Vi specialiserar oss på maskiner. Skick till oss för en frk med illustrationer och beskrifning öfver "Badger" maskinen. Köp och uthyr maskin hos oss i fört från oss. CHRISTENSEN ENGINEERING CO., 888 30th St., Milwaukee, Wis.

Fördubbla Er Affär

Genom att ANNONSERA. För att annonsera RÄTT rådfråga oss.

Annonsbyrå för Skandinaverna i Canada.

ANNONSER placeras i alla skandinaviska tidningar i Förenta Staterna och Canada. Öfversättningar till främmande språk utföras.

SWEDISH-CANADIAN ADVERTISING AGENCY, John A. Gustafson, Manager.

Kontort 325 Logan Ave., Winnipeg, Man.

P. O. BOX 3078. PHONE 294.

Free Press

Free Press